

ئەسکەندەری گەورە و قورئان

تەھا ئەمین ھەلەدنى

پىشتر باسمان كرد، كە سەلام بەھادئە دىن نورى لە زىنداندا چاوى بە دىن يادا
ھەلھىناو ھەرلە وېشە وە بە جىهان ئاشنا بۇو.

ئەكتەرە كانى شانقۇي پېش چاوى سەلام، تەنها پاسەوانى زىندان و زىندانى و
بۇنە وەرە كانى ترى دەورى زىندان بۇون.

رۇزىك ماشىنى زىندان لەكار دەكەۋى، دەستتو پېۋەندى زىندان بەناچارى
بە گويدىرىز كەرسە كانى زىندان دەگەيەننە زىندان.

بەلام كاتىك سەلامى شەش سالە چاوى بە گويدىرىز دەكەۋى، گەشە كە دەكاو
بە راكردن ھاوارە وە دەچى بۆ قاوشى ژنانى زىندان ھاوار دەكا:
ئاي لە و پشىلە گەورە، ئاي لە و پشىلە گەورە.

ژنانى زىندان پىكە وە بە دەم ھاوارى سەلامە وە دەچنە دەرە وە، بەلام ھىچ
پشىلە يەكى گەورە نادۇزىنە وە!

يەكىك لە ژنە زىندانى كان ئەلى: كوا كورم سەلام كوا پشىلە گەورە؟
سەلامى مىرمىداڭ پەنجە بۆ گويدىرىز كە را دەكشى، ئەلى ئەھا پورى
پشىلە يەكى چەند گەورە يە، ئەمە پشىلە ھەرە گەورە كە يە!
يەكىك لە ئافرەتە زىندانى كان ئەلى: نا كورم ئە وە پشىلە نىھ، ئە وە گۈنى
درىزى.

بىگومان سەلام ھەر ھىندە دىووه، ئە و لە دەورى زىندان تەنها سەگ و پشىلە
دىووه، بەلگە نە ويستە كە لە دىد و بىرى ئە ودا تەنها سەگ پشىلە ھە يە.
بە تايىبەت بۆ زىندانىكى دوور لە كۆلگائى وەك نۇوگەرە سەلمان.
بەلام ھەر لە و تەمنە شەش سالىيە سەدامدا، مندالانى شاروو گوند نەك تەنها
ناوى گيانلە بەر و پەلە وەرە بەلکوو بە ناوى رۇھكۈو گژوگىاش
ئاشنان (بىرە وەرييە كانى بەھادىن نورى).

دىدى قورئانىش ھەر وەك دىدى سەلامى شەش سالانىيە، دەبىن قورئان
بە خەستى باس لە و بۇنە وەرە تەنانە دەكەت كە بىنراون لە رۇزگارى خۆيدا.
ھەر لە رەنگدانە وەي بىر كردىنە وە دىدى مەھمەدى كورپى عەبدوللا وە

سەرچاوه دەگریت. بۇ نمونه دەھا جار قورئان لە ووشتر دەدويت، بە ووشتر سەرسام دەبى!

ئەگەر بلىيى ووشره گيانلەبەرىيکى سەرسامە، بەھۆى بەرزىيۇ پانى پىىى، تواناي سەرسورەينەرى كە بەرگەى تىنويتى گرتنى، رەنگە لە ھەموو گيانلەبەرەكانى تر زياتر بى. چونكە ووشتر دەتوانى لە زىگىدا ئاو پاشەكەوت بكا.

تowanai بىركىرنەوە مەممەد كورپى عەبدوللاھەر ھىنندە بۇھ، ئەو تەنها ووشترى دىوھ، ئەو ھىنندە دەركى كردۇ، كە كۆمەلگاى عەرەبى ئەو سەرددەمە پەى پېرىدوھ. ئەگىنا دەبۇو باس لە باتىك بکات لەسەر بىرگىرنەوەي مەرۇقىدا بى. ھەموو سەددەنيويك دەبى كە مۇرۇف پەى بىردوھ كە گيانلەبەرىيکى گەورە ھەبوھ وەك دانەسۇر قىرانى تىكەوتواھ. بەلام چونكە پېشتر زانست جىپپى خۆى نەكىردىبوھ، باسىك و لىكدانەوەيەك لەسەر دايىنهسۇر لە ئەدەبىياتى كۆندا بەدى ناكەين. بەھەمان شىۋە قورئانى ئىسلامىيەكانىش باس لە گىندارىيکى وەك دايىنهسۇر ناكەن، چونكە نەيان دىوھ.

بەكۈورتى قورئان و پەراوه پېرۇززىراوه كان باس لە تەنەكان، بونەوەرەكانى كە بىنراون، بۇونيان ھەبوھ دەكا.

2005/01/12 رۇچىنامەي ئەلقناتى عەرەبى ئەلكىرۇنى بلاۋى كرددەوە كە سى ئەستىرەت تازە لە سەرپىيى كا كىشاندا دۇزراوهتەوە كە 1500 جار تىشكى لە تىشكى رۇچ بەھىزىترە.

پەراوه بەئاسمانى كراوه كانى بەتايبەتى قورئان جاروبار باس لە ھەندىك بابەت دەكا كە خودى شارەزا ئىسلامىيەكانى تووشى رپارايىو دوودلى كردوھ. قورئان باس لە ئەسکەندەر گەورە يا ئەسکەندەرى مەكەدۇنى دەكا.

بەبى ئەوەي بىزانى كە ئەسکەندەر كى بۇھو چ كارە بۇھ، يا پەيوەندى ئەسکەندەر بە مىزۇو و ئىسلامەوە چىيە!

ئەسکەندەر فىيلىپ لەدايك بۇوي سالى 356 پېشىزىانە، لە 323 پېش زاين، لە بابل دەرمانخوار كراو كرد(ھەندىكىش پىيان وايە كە دەرمان خوارد نەكرا بلکوو مەى زۆرى خوارد بۇو، پاشانىش بە ئەسپ غارى دابوھو پساوه).

ئەو لەسەر دەستى ئەرستۇتالىس خويىندى سەربازى تەواو كرد. پاش مەدىنى باوکى جىڭەي گرتەوەو لەپېشدا چەند تىرەكى گرىيکى بە ناوى تەراكىسى

سەرکووت کرد، پاشان دەستى گرت بەسەر زۆربەی ناوجەكانى دەوروپەی گریکلاندا.

گومانى تىدا نىه كە كارەساتەكەى هەلەبجە تا پشاتو پشتى نەوهەكانى دواى خۇمان هەر باسى لىۋە دەكريت، نەوهەكانى پاش ئىمە ئەلین كە كەسيك ھەبوھ ناوى سەدام بۇھو بۆمبى شىمياوى رېڭاوه بەسەر ئەم شارەدا.

دلىيام كە هەرگىز كارەساتى ئەنفال لە يادى نەوهەكانى پاش خۇمان ناچىتەوە دەماو دەم دەيگىپنەوە. ئەوهەتا پاش 1400 تازە بىرى كورد دەكەۋىتەوە كە يەكمە ئەنفال لەسەر دەستى خودى مەھمەدى پېغەمبەرى ئىسلامەكاندا رويداوه.

وا 2700 سال تىپەپى بەسەر درېندەيى زوحاكدا كە چى هيىشتا وا دەزانىن كە دويىنى رويداوه.

ھەرچەند كورد لە مىژوپەكى دوورەوە هيىشتا پشوپەكى وای نەداوه، كە لە راپردووئى خۇرى سەرنجىك بدا، كە چى هيىشتا زۆر بۇنە، ھەرچەند مىژوشيان كۆنە بەلام هيىشتا ھىننە زىندۇون، مرۆڤ وا دەزانى كە دويىنى بۇون.

لەدايىك بونى ئەسکەندەر، ھەروەها مەدەنلىشى، مىژۇو بۇرى تۆمار كردووين، كە ئەويش درېندەيەك بۇھ، وەك سەرچەم دەسەلاتدارانى مىژۇو.

بۇپەن ئەسکەندەر تەنەنەت ئاقىستاش كە لەسەر 12000 پېستى گا نووسراوه هېچ نەپاراستوھ. تەنەنەت ئاقىستاش كە لەسەر 12000 پېستى گا نووسراوه سوتاندۇپەتى. بۇپەن خەلکى لىپى توقىيە، زۆربە لە بەر نزمى ئاستى ووشىيارى، وا تىپەشتوون كە دوو شاخەكەى سەرى ئەو ھى خۇرى بۇھ. نەك شاخى بەران يا گا كە كردوپەتىھ سەر، بۇ تۆقاندىنى نەيرانى خۇرى.

لەشكىرى ئەسکەندەر تا بەرانبەر مەكە هاتوھ، كاتىك ميسقۇپوتاميايى داگىركەد. بۇپەن دانىشتowanى عەرەبى سعودىيە بە هاتنى ئەسکەندەر بۇ ناوجەكە ئاگادار بۇون. ھەرچەند ئەوكاتە سەرچەم نىمچە دوورگەيى عەرەبى كۆپەلە داريووشى سېھەم. بۇپەن هاتنى ئەسکەندەر ئەوانىشى تۆقاندۇوھ رواداھ كەشى دەماو دەم، نەوهە بۇ نەوهە دواى خۇرى گىراوەتەوە.

ھەروەها مىژۇو نووسان يەك دەنگن كە ئەسکەندەر كاتىك بە كوردوستاندا تىپەپىوھ، تووشى بەرەنگارىيە بەھېز هاتوھ لە لايەن كورددەوھ. رېكەوتوھ كە

له شکره کهی ئەسکەندەرلە ھەندىك جىگە كەوتۇتە كەمىنى كوردىكان بەئاستەم توانىويانە كە خۆيان دەرباز بکەن. لە ھەندىك جىگاش كەسيان دەرچوون. كاتىك لەشکرە كە ئەسکەندەر بە دۆلىكدا تىپەرىيە، كوردىكان ئەم سەرو ئەو سەرى دۆلەكەيان گرتۇوە پاشان لە بەرزايى دۆلەكانە وە گابەرى گەورەيان لە شىوهى تەلە بەستۇتە وەو بەسەرياندا بەرداوەتە وە. بۆيە خودى ئەسەكەندەر لە كوردىكان تۈرپ بۇھ. بەپىي مىژۇو نۇوسى ئېرانى حسن پىرنىيا ياجوج و مەئجوج دوو تىرە كوردىن. رېگەشى تىدەچى كە بۆچۈونى پىرنىيا لە جىگە خۆيدا بى چونكە لە ناوه باوه كانى ھەoramىيە وە نزىكەن.

1. مەھەمدى كورى عەبىدولاش، پىغەمبەر ئىسلامەكانىش ھەمان پۇوداوى بىستۇتە وە. ئەو زانىويە كە رۇداوى ئەسکەندەر دەتوانى چەند پەرەيەكى قورئان پەركاتە وە. بۆيە لە سورە ئەشكەوتى 94 ئەلى: ووتىان ئەي ئەسکەندەرى دوو شاخە ياجوج و مەئجوج خراپەكارن، ئەلىيى چى پارەت بىدەينى، تا بەستىك دروست بکەي، لە نىوانماندا تا دەستىيان بە ئىمە نەگ؟
2. ئەسکەندەر وەلامىان دەداتە وە ئەلى: پارەم ناۋى؛ ھىنندەم بەسە كە خواھىزۇ توانىي داومى. بىرۇن ووردە ئاسن بۇ بىنن تا كەلىنى نىوانغان و ئەوان پې دەبى. پاشان گەرميان دەكەين، قاو دەكەين بەسەريا.
3. ئىتر بەو شىوه بە بىركرىتنە وە ئەسکەندەر رېگە گىرا لە ياجوج و مەئجوج.

4. 5. **الْوَا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِنْ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَى أَنْ تَجْعَلَ بَيْتَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًا**

6. پرسىارەكان زۆرن، كە خۆيان دەسەپىنن و وەلامىان دەستگىر نابى. بەلام ھەميشە ئىسلامىيەكان وەلامىان پىيە، وەلامىك كە ھەرگىز توخنى بابەتە كە نەكەۋى، وەلامىك كە تەنها بىھۆشكراوەكان سەرى بۇ دەلەقىن.
7. ئەگىنا كوا ئەو شاخە كە ئەسکەندەر دروستى كرد؟

ئەو پىئىنج شەش دىرىھ چ فەلسەفەيە كە تىدراروەتە قورئان. ژيانو پوشى دنیاي چ پەيوەندىيەكى بە ئەسکەندەرە وە ھەيە؟ مەگەر لەسەرەدەمى ئەسکەندەردا تاك

خوايى بوه تا ئەو باوهەرى بە خواھەبووبى؟ نەخىر لەسەردەمى ئەسکەندەردا
بە تايىبەت لە ناو گۈيکىيەكەندا كۆمەلە خواھەبوون. خوايى شەپزىقۇس، خوايى
ھەرە گەورە بۇو. ھادىس خوايى دۆزەخ، پۆدىيسۇن خوايى دەرياكان.
ئەفرۇدىتاش خوايى خۆشەويىستى. گەزى چى و جاوى چى؟